

Reuma

Sarcoïdose

Wat is sarcoïdose?

Sarcoïdose is een aandoening waarbij ontstekingen ontstaan in verschillende delen van je lichaam zoals je huid, organen en gewrichten. Er is een acute vorm en een chronische vorm.

Bij sarcoïdose hopen witte bloedcellen zich op. Deze zijn soms voelbaar als een zwelling of knobbel onder je huid. Deze ophopingen heten granulomen. Sarcoïdose wordt ook wel de ziekte van Besnier-Boeck genoemd.

De aandoening komt op alle leeftijden voor, maar wordt meestal vastgesteld bij mensen tussen de 20 en 40 jaar. Sarcoïdose komt vaker voor bij mensen van negroïde afkomst.

Hoe ontstaat sarcoïdose?

De oorzaak van sarcoïdose (de ziekte van Besnier-Boeck) is onbekend. De aandoening komt soms vaker voor binnen één familie. Erfelijke factoren spelen een rol, maar ook omgevingsfactoren tellen mee. Welke factoren dit zijn, is tot nu toe nog onbekend.

Welke klachten heb je bij sarcoïdose?

Acute sarcoïdose

Bij acute sarcoïdose komen allerlei verschijnselen voor die klachten kunnen veroorzaken. Klachten die veel voorkomen zijn: koorts, gewichtsverlies, nachtzweeten en vermoeidheid.

Veel andere voorkomende klachten zijn:

- **Longen:** als je longen ontstoken zijn, heb je vaak last van kortademigheid.
- **Huid:** je ziet opeens pijnlijke paarsrode vlekken en verdikte plekken aan je beide scheenbenen en onderarmen. De medische term hiervoor is erythema nodosum. Ook kan je huid gaan schilferen.
- **Gewrichten:** je gewrichten in een of beide enkels zijn vrijwel altijd acuut ontstoken. Je enkels zijn pijnlijk, dik en warm en je kunt ze moeilijk bewegen. Soms zijn je enkels paarsrood verkleurd. Ook andere gewrichten kunnen ontstoken raken, bijvoorbeeld je knieën.
- **Lymfeklieren:** vaak zijn de lymfeklieren tussen je longen opgezet. Meestal merk je hier niets van, maar het is aan te tonen op een longfoto of een CT-scan van je longen

Afhankelijk van de plaats van de ontstekingen heb je soms last van duizeligheid, problemen met zien, zoals slecht zien of dubbelzien, of uitvalsverschijnselen omdat een zenuw knel komt te zitten.

Chronische sarcoïdose

De chronische vorm ontstaat meer geleidelijk. Ook bij deze vorm kan de ontsteking in elk orgaan of weefsel voorkomen en klachten veroorzaken. Klachten die veel voorkomen zijn: koorts, gewichtsverlies, nachtzweeten en vermoeidheid.

Andere klachten die bij chronische sarcoïdose voorkomen zijn:

- **Longen:** als je longen ontstoken raken heb je vaak last van kortademigheid vooral bij inspanning
- **Huid:** je huid kan verkleuren en schilferen, net als bij acute sarcoïdose
- **Ogen:** oogklachten zijn soms een eerste symptoom van sarcoïdose zoals
 - ▣ verminderde traanproductie
 - ▣ ontstekingen van het bindvlies, dit veroorzaakt een branderig of korrelig gevoel, alsof er zand in je ogen zit
 - ▣ wazig zien, het regenboogvlies of het netvlies (of beide) kan ontstoken zijn
- **Gewrichten:** je gewrichten kunnen ontstoken zijn. Als een hele vinger of teen ontstoken raakt, spreken we van een worstvinger of worststeen (dactylitis)
- **Hart:** hartritme stoornissen komen soms voor
- **Oren:** doofheid

Afhankelijk van de plaats van de ontsteking kun je last hebben van duizeligheid of uitvalsverschijnselen omdat een zenuw knel komt te zitten.

Hoe wordt de diagnose sarcoïdose gesteld?

Je arts baseert de diagnose meestal op de uitkomst van de klachten die je aangeeft, het lichamenlijk onderzoek en het bloedonderzoek.

Bloedonderzoek

Er is geen specifieke bloedtest waarmee sarcoïdose kan worden aangetoond. Met het bloedonderzoek wil je arts weten of er ontstekingswaarden in je bloed aanwezig zijn. Daarnaast kijkt je arts of er antistoffen in je bloed zitten. Dit zijn eiwitten die met je afweersysteem te maken hebben. Bij sarcoïdose is in je bloed soms een hoger gehalte van het enzym ACE (Angiotensine Convertering Enzym) te vinden. Soms is het calciumgehalte in je bloed of urine verhoogd.

Aanvullend onderzoek

- **Röntgenonderzoek:** Je arts maakt meestal een röntgenfoto van je longen om na te gaan of je lymfeklieren vergroot zijn en of je longweefsel ontstoken is.
- **Echo of scan:** Afhankelijk van de plek in je lichaam waar de ziekte voorkomt, laat je arts een echo of scan maken. Een veelgebruikte scan bij sarcoïdose is een SMS-scan (SMS betekent: somatostatine). Door de contrastvloeistof die je krijgt, ziet de arts op de scan duidelijk waar in je lichaam de ontstekingen zitten.
- **Biopsie:** Bij een biopsie haalt je arts een stukje weefsel weg uit je longen, lymfeklieren, huid, gewrichtskapsel, lever of spier. Het biopt wordt onder de microscoop gelegd. Als zich in dit weefsel granulomen bevinden, is het zeker dat je chronische sarcoïdose hebt.
- **Longfunctieonderzoek:** Als je kortademig bent, krijg je vaak een longfunctieonderzoek. Dit gebeurt om te kijken of er via de longblaasjes voldoende zuurstof in je bloed komt.

Hoe verloopt sarcoïdose?

Sarcoïdose verloopt bij iedereen anders.

Acute sarcoïdose

Bij de acute vorm van sarcoïdose verdwijnen de klachten binnen 1 tot 2 jaar. Soms gaat de acute vorm over in de chronische vorm.

Chronische sarcoïdose

Heb je de chronische vorm van sarcoïdose (de ziekte van Besnier-Boeck), dan wisselen periodes waarin de aandoening actief is zich vaak af met periodes waarin je minder klachten hebt. Hoe ernstig het verloop van de aandoening is, is afhankelijk van de organen die meedoen in het ontstekingsproces.

Welke behandelingen kunnen je helpen?

Hoe sarcoïdose behandeld wordt, hangt af van de klachten die je hebt. Sarcoïdose is niet te genezen.

Medicijnen

Veel voorkomende medicijnen bij sarcoïdose, zijn:

- ontstekingsremmende pijnstillers (NSAID's) voor je pijnklachten
- prednison, een corticosteroïd bij ontstekingen van je inwendige organen
- oogdruppels voor oogklachten
- zalf voor huidklachten

[Lees meer over NSAID en prednison](#)

Behandelaars

Voor de behandeling van sarcoïdose kom je meestal bij een longarts, een reumatoloog, een dermatoloog (huidarts) en of een oogarts. Dit is afhankelijk van je klachten.

[Lees meer over verschillende behandelaars](#)

Aanvullende behandelingen

Soms merken mensen met een reumatische aandoening een positief effect van alternatieve behandelingen. Overleg altijd eerst met je arts voordat je met een alternatieve behandeling begint omdat die die bijwerkingen kan geven of een wisselwerking kan hebben met de medicijnen die je gebruikt.

[Lees meer over alternatieve behandelingen](#)

Meer informatie

Heb je vragen? Stel deze aan je reumatoloog, dermatoloog of huisarts.

Wil je weten waar je in het dagelijks leven tegenaan kunt lopen en hoe je daarmee kan omgaan als je deze aandoening hebt?

[Lees meer over leven met reuma](#)

Heb je niet de informatie gevonden die je zocht?

[Kijk bij de veelgestelde vragen over reuma](#)

De medische informatie op deze site wordt samengesteld en actueel gehouden door ReumaNederland, de Nederlandse Vereniging voor Reumatologie (NVR), de Nederlandse Orthopaedische Vereniging (NOV) en de Nederlandse Health Professionals Reumatologie (NHPR).